

νατοι άττικάι νύκτες μας, τών όποιών τό άστρον αυτό είνε τό ωραιότερον στόλισμα.

✱

Μία σκέψις κάθε τόσον, δυναμένη νά χρησιμεύσῃ καί ως υπόδειγμα δι' Έγχειρίδιον Λογικής:

«Κατά τό γνωστόν λόγιον, τά μεγάλα πνεύματα συναντώνται. Άλλά κατά τό άλλο πάλιν γνωστόν λόγιον, τά βουνά δέν συναντώνται ποτέ. Άρα, τά βουνά δέν είνε μεγάλα πνεύματα».

Καιροσκόπος

ΑΛΙΕΥΤΙΚΑ ΕΝΘΥΜΗΜΑΤΑ

Εισέρχομαι συνεχώς εις την τετράπλευρον δημοτικήν αγοράν της πόλεώς μας· εισέρχομαι δε διότι με θέλγει εκείνη ή εις κοφίνους καί επί των μακρών τραπεζών εκθεσίς των ιχθύων. Τά ψάρια της αγοράς μου εξεγειρούν θαλασσίνας αναμνήσεις παρωχημένων χρόνων, αναμνήσεις άλλων πόλεων καί άλλων χωρών, άς δέν κατώρθωσεν νά θαμβώσῃ άκόμη ό κονιορτός των κλαδικών μὲν άλλα καί κονισαλέων Άθηνών. Οί σπαρταρίζοντες ιχθείς με φέρουν πολύ πέραν των τεσσάρων τοίχων της αγοράς, εις την θάλασσαν, καί εξ αυτής εις την μελαγχολικήν Βενετίαν, εις την τρελλήν Νεάπολιν καί εις την άχαρή Ρωσσίαν, ένθα έν απολαύσει είδον άλλοτε τους ψαράδες με τās τράτας των καί έδέχθην τό μειδιάμα ξανθής ψαροπούλας. Τās ένθυμοῦμαι τās γλυκείας ψαροπούλας με τὰ κοντά των φορέματα, με τὰ χονδρά ξυλοπέδιλα, με την έρυθράν μανθίλαν επί της κεφαλής, έξ ής έχύνοντο οί χρυσοί ή οί μελανοί βόστρυχοι, καί ήστραπτον δύο καταγάλανα ή δύο κατάμαυρα μάτια, μελανώτερα από την νύκτα καί λαμποβολούντα πλείοτερον από τον ήλιον, όλοι αύται αί εικόνες, χαρίσσαι καί ζωνραι μοί επανέρχονται εις την μνήμην επί τη θέα των ιχθυοπωλείων μας. Τās εικόνες ταύτας τās περιέβαλε πρό πολλού με τὰ θέληντρά της ή ποίησις, διότι νομίζομεν ότι δέν υπάρχει ποιητής, όστις δέν έτραγουδησε τοῦ ψαρά τον τρικυμιώδη έν τη θαλάσση βίον, ή την γαλήνην της καλύδης του, έξωθεν της όποιας απλώνονται τὰ πλεμάτια, ύψούνται εις πυραμίδα αί κώπαι, καί τοποθετούνται οί κόφιοι, οῦς ό καπνίζων την πίπαν του, παρά τον αϊγιαλόν, άλιεύς, όνειροπολεῖ γεμάτους· δέν υπάρχει ποιητής όστις δέν έψαλε πάντα ταῦτα. Έχουν τόσον ποίησιν μέσα των, τόσην γλυκύτητα ένσταλάζουν έν τη ψυχῇ, τόσην άρμονίαν παράγουν έν ταίς αισθήσεσιν, ώστε, δέν δύναται ό φύσει καλλιτέχνης ποιητής, νά παρίδῃ τον είδυλλιακόν βίον των τέκνων τούτων της θαλάσσης, όν επιστέφει ό έρωσ καί αγιάζει ή εργασία. Μήτε ό ζωγράφος· ποῦ νά τον άφήσῃ ό χρωστήρ τοῦ καλλιτέχνου· ποῦ θά εύρῃ ωραιότερας συνθέσεις από την καλύδην τοῦ ψαρά, με τό μικρόν ανυπόδητον παιδάκι του

έξω καί όλίγον όπισθεν με μίαν εύμορφήν ψαροπούλαν, ήτις βλέπει τον γαλανόν αϊγιαλόν, με έλπίδα καί με πόθον, διότι εκεί πέραν πλανάται, ζητών τον άρτον της οικογενείας του ό σύζυγός της καί ό πατήρ τοῦ τέκνου της.

✱

Ό ψαράς όπως καί ό άληθής κυνηγός είναι τέκνα της φύσεως. Αὐτή τους αναπτύσσει, αὐτή τους τρέφει. Τών πόλεων αί στεναί όδοί δέν τους πλήττουν, ή πνιγνρά των άτμόσφαιρα δέν τους μαραίνει· ή θάλασσα καί τὰ βουνά, οί κάμποι καί τὰ άκρογιάλια, τοίς δίδουν τὰ ρόδα εις την μορφήν, την λάμψιν εις τους όφθαλμούς, τό μειδιάμα εις τὰ χείλη. Η εύτυχία των πληροῦται με μίαν συναγρίδα, με ένα μόνον λαγών. Ό,τι άξίζουν τὰ δύο ταῦτα θηροῦματα δι' αὐτούς, δέν άξίζουν όλοι αί μετοχαι τοῦ Λαυρίου καί της Πιστωτικής. Ό,τι άξίζει ένα πριμο αεράκι, με τό κελάρισμα τοῦ κύματος, όπερ φέρει μακράν την λέμβον από της παραλίας, εκεί όπου ό άλιεύς θά άγρεύσῃ τον άρτον της οικογενείας του, δέν άξίζει ούτε άσμα της Πάτη, ούτε της Μαρτσέλας Λέμπριχ οί λαρυγγισμοί. Όλα ταῦτα αὐτίνα συγκινοῦσι παρ' ήμιν τους έχοντας νά επιδείξωσιν εις την κοινωνίαν ως μόνην άξίαν την γοργότητα των ποδών των εις τους χορούς ή την άκραν τοῦ σιδηρωμένου μυστακός των, καί επαναλαμβάνουσιν ως ίδίας εύφυσολογίας, ό,τι άνέγνωσαν εις τό πρώτον τυχόν γαλλικόν ήμερολόγιον, εις τον ψαρά, τό άγνόν τοῦτο τέκνον της φύσεως, την παραμικράν δέν ποιοῦσιν έντύπωσιν. Ποιον δύναται νά συγκινήσῃ ή τέχνη, όταν τον έχῃ απορροφήσει ή φύσις· εις δε τον ψαράν τον ζήσαντα έν τη φύσει όλα ταῦτα φαίνονται κωμικότητες. Έχει ή φύσις απολαύσεις, άς δέν δύναται ούτε ή αἴγλη των αἰθουσών, με τους γυμνοῦς ώμους των άδρῶν δεσποινῶν καί τὰ ροδινα μειδιάματα των κορασίδων, ούτε ή τύρβη καί ό θόρυβος των πόλεων νά προσεγγίσῃ. Όλα ταῦτα έγεννῶντο έν ήμιν στεπρό τιнос διηρχόμεθα την ύελοσκεπήν κεντρικήν αγοράν της πόλεως, καί εδλάπομεν έν παρατάξει τους ιχθυοπώλας μας με τās καταβιδασμένας ρεμπόλικας, με τὰ άνδρικά καί άρειμάνια πρόσωπά των καί με τὰ εύρέα, ως Ρώσων οῦσάρων, στέρνα των.

Βεβαίως οί ιχθυοπώλαι της αγοράς μας, οί επαγγελματίαι οῦτοι, οί έμποροι, δέν είναι οί ποιητικοί ψαράδες, οί ζώντες με την λέμβον των μόνον καί με τον έρωτα, οί αγαπῶντες πλείοτερον την θάλασσαν από όλας τās απολαύσεις τοῦ κόσμου· άλλα καίτοι έν τη φύσει αὐτών υπάρχει μεγάλη διαφορά, έν τούτοις έν τη εργασία των υπάρχει συνάφεια· διό ως ιχθυοπώλαι είναι τό συμπλήρωμα των ψαράδων, άντιπροσωπεῖουν την πραγματικότητα έν τῷ επαγγελματί των. Όλοι αὐτοί οί παριστάμενοι έτοιμοι άνά πᾶσαν πρῶταν πρό της τραπέζης των ιχθυοπωλείων των, ανακρούοντες τās παλάβτζας καί θορυβοῦντες μανιωδῶς, με

τὰ χυδαία καλαμπούρια των κα με τὰ κόκκινα ζωνάρια των, έχουσιν όλην την τραχύτητα των ναυτικών, χωρίς νά έχωσι καί την αγαθότητά των καί την ειλικρίνειάν των. Είναι μάλλον έμποροι. Ό ψαράς ρίπτεται εις τό πέλαγος έξ έρωτος πρός την θάλασσαν καί έξ ανάγκης· ό ιχθυοπώλης είναι επαγγελματίας, έμπορος, όχι βεβαίως λεπτός με μειδιάματα καί με υποκλίσεις. Είναι έμπορος της παλάβτζας, έμπορος άξεστος, άλλα εργατικός καί δραστήριος, άνατολίτης άκόμη, διὰ την Έλλάδα, έλκύνων, κατά τās περιστάσεις, την πελατείαν του με τās κραυγές ή καί με τους γρόνθους. Οί ιχθυοπώλαι πολλάκις διαμψιδητοῦσι τον άγοραστήν διὰ τρόπου πολλάκις θέτοντος εις δυσκολωτάτην θέσιν αὐτόν καί ένίστε δεχόμενον τās ύβρεις, άς επρόκειτο νά άμείψωσι μεταξῶ των οῦτοι. Όπως εις όλα μας οὔτω καί έν τοίς ιχθυοπωλείοις μας εἴμεθα άκόμη άρκετά απομακρυσμένοι της Δύσεως. Εις άλλας πόλεις της Εύρώπης ή τάεις των ιχθυοπωλῶν είναι άρκετά πεπολιτισμένη· πολλαχοῦ των τάξεων τούτων μέρος αποτελοῦσι γυναῖκες. Έν Νεαπόλει, Βενετίᾳ καί Παρισίοις καί εκ των δύο φύλων επαγγέλλονται την ιχθυοπωλίαν· έν Ρωσσίᾳ, δηλαδή έν τη χώρα της Εύρώπης, ένθα γίνεται ή μεγαλειτέρα άλιεία, την ιχθυοπωλίαν την κατέχουσιν αποκλειστικῶς αἱ γυναῖκες. Γυναῖκες προσελκύουσιν πλείοτερον από τους ιχθύς των τους άγοραστάς.

✱

Αἱ γυναῖκες εκπληροῦσι τό έργον τοῦτο, διότι οί σύζυγοι αὐτῶν καταγίνονται εις την άλιείαν έν ταίς θαλάσσαις καί τοίς ποταμοίς. Εκεί ή άλιεία έχει φθάσει εις περιωπήν. Διὰ την άλιείαν διοργανοῦνται εκστρατεῖαι καθ' όλην την σημασίαν της λέξεως· δέν βλέπει τις τās απομεμονωμένας καλύδας με τὰ πλεμάτια ή τās τράτας των Νεαπολιτῶν, με τους έρυθροσκοφούς άλιείς. Αἱ τάεις των άλιέων είναι διάφοροι· είναι οί χειμερινοί καί οί θερινοί άλιείς. Τόν χειμῶνα ή άλιεία έχει την πρωτοτυπίαν της, τὰ θαύματά της. Μόλις ό πάγος καλύψῃ τās λίμνας, καί τό πάχος αὐτοῦ είναι τόσον, ώστε νά δεικνύῃ άσφαλῇ την διάρκειαν αὐτοῦ, χιλιάδες οικογενειῶν άφίνουσι τās πόλεις καί εγκαθίστανται εις την θάλασσαν. Η Άζοφική, ή Λαδόγα, ή Κασπία καί όλοι αἱ άπέραντοι λίμναι γίνονται κατοικίαι έντός τριῶν ήμερῶν, κατασκευάζονται χωρία, κώμαι καί πόλεις άκόμη. Έν Άζοφικῇ μάλιστα κατοικοῦσι περί τās 70 ή καί 100,000 ανθρώπων έν αὐτῇ. Αἱ χιλιάδες λοιπόν αὐται έγειρουν καλύδας, στήνουν πύραυνα, προμηθεύονται όλα τὰ μέσα, αὐτίνα προφυλάττουσιν αὐτούς από τό ψύχος.

(Έπεται τό τέλος).

Θ. Βελλιανίτης